

JANE GREEN

NOPTI ÎN MARRAKECH

Traducere din limba engleză de
Ioana Petridean

CORINT
FICTION

PROLOG

Claire, octombrie, 2020

Abia după ce soțul meu a fost internat în spital, mi-am permis, în sfârșit, să-mi las mintea să reviziteze trecutul. Știam că nu se va mai întoarce acasă, protectorul meu, prietenul meu cel mai bun, salvatorul meu. Telefonul suna în fiecare zi, un doctor mă ținea la curent cu evoluția stării lui, iar eu îi sunt recunoscătoare pentru asta, pentru compasiunea de care a dat dovadă când am fost nevoită să îndur șocul interdicției de a-mi vizita soțul, de a sta alături de el și de a-i mângâia mâinile, mâinile care pe vremuri au fost atât de puternice, mâini care puteau repara absolut orice, inclusiv pe mine.

M-am trezit la 2.13 dimineața, visul îmi pulsa încă viu în țeastă. Soțul meu mă săruta pe frunte, așa cum avea obiceiul s-o facă, și mă privea în ochi, cu imensă iubire. Dar nu era soțul meu de acum, la optzeci de ani, ci soțul meu de pe vremea când era tânăr, cu părul roșcat, cu nasul acoperit de pistrui, cu zâmbetul acela care-i lumina chipul precum razele soarelui. „Vei fi bine”, mi-a zis. „Voi avea mereu grijă de tine.” M-am trezit, iar în clipa aceea am știut că s-a dus.

Șase luni mai târziu sunt bine, în plin proces de adaptare. Nu sunt sentimentală. Am donat toate hainele lui la un

centru caritabil. Ce rost ar avea să țin șifonierele înțesate de haine? I-am adunat cămășile, cravatele, costumele lui frumoase și le-am dus chiar eu. N-am putut-o ruga pe Tally s-o facă; fiica mea ar fi fost oripilată.

De când a murit, am reînceput să lucrez. Vase de lut, câteva sculpturi, dar mici, simple, nu ca acelea mari, pe care le făceam în urmă cu douăzeci de ani, cele care mi-au adus faima. Acum sufăr de artrită, iar mâinile mele și-au pierdut dexteritatea, așa că dimensiunea sculpturilor trebuie să rămână în limite gestionabile. Fac zilnic plimbări prin Hampstead și fotografiez scene care m-ar putea inspira; vitrinele micilor magazine înșirate de-a lungul aleii Flask, oamenii așezați în fața Spaniards Inn, rațele de pe iazul Whitestone. Mă întorc și fac schițe pentru sculpturi și vase la masa din bucătărie.

N-am fost în stare să urc în pod, să sortez rămășițele unei vieți petrecute împreună. N-am vrut să revizitez trecutul, dar soțul meu e mort de șase luni, iar în timp ce stau aici, în dimineața aceasta, știu că a sosit momentul. Trebuie să merg mai departe, îmi spun, în timp ce privesc pe fereastră și admir grădina.

Vegetația capătă culoare, iar primăvara se transformă în vară, abundența de petale ale florilor de cireș risipindu-se, pe când verdele frunzelor explodează și florile de allium și lalelele se ofilesc, vremea lor trecându-se de-acum.

Bucătăria mă liniștește, cu dulapurile ei gri și rafturile deschise, cu farfuriile și bolurile albe stivuite pe ele. E foarte puțină culoare aici, cu excepția cărților de bucate și, desigur, a fotografiilor și tablourilor pe care le-am colecționat de-a lungul căsniciei noastre, tablouri care spun povestea vieții noastre și care acoperă toți pereții.

Televizorul e dat încet, în timp ce încerc să pun cap la cap câteva idei. Am o idee pentru o sculptură, o reprezentare

abstractă a unei rațe, dar mai întâi vreau s-o pictez, să-mi dau seama dacă pot închea ceva pe foaie. Înmoi pensula în apă și o răsucesc în galbenul cadmiu, pe o farfurie de porțelan, diluând culoarea până când devine suficient de apoasă, apoi încep să pictez conturul raței. Sunetul televizorului din fundal mă liniștește. Nu ascult cu adevărat, până în clipa în care încep muzica, moment în care mi se taie respirația și scap pensula din mână.

E Madama Butterfly. Un bel dì, vedremo. Maria Callas la apogeu. Vocea aceea. Aș recunoaște-o oriunde.

*Un bel dì, vedremo
levarsi un fil di fumo
sull'estremo confin del mare.*

*E poi la nave appare
Poi la nave bianca.*

Entra nel porto, romba il suo saluto.

Am mai auzit asta de-a lungul anilor, desigur. E cea mai celebră arie a operei, încărcată de dor și de aluzia la tragedia care va urma. Îmi amintesc perfect unde eram când am auzit-o pentru prima dată, în Maroc. Stăteam cocoțată pe marginea unui divan, cu câteva perne kilim colorate, stivuite la spatele meu, în timp ce Paul mișca atent acul pe vinil. Mi-a explicat povestea Madamei Butterfly și ce spunea aria aceasta. Se oprea pentru a cânta fragmente din ea, încetșor, ca prin vis. Sigur că vorbea o italiană frumoasă, înțelegea fiecare cuvânt și traducea pentru urechile mele avide. Nu știam absolut nimic despre operă. Nu știam absolut nimic despre nimic. Nu mai auzisem niciodată ceva mai frumos.

— Interpretează bel canto, a zis Paul în clipa în care am deschis ochii.

Trebuie să-mi închid ochii, pentru a mă izola de tot ce era în jur și pentru a mă putea pierde în muzică, iar în

momentul în care i-am redeschis, lacrimile mi s-au rostogolit pe obraji. Paul era încântat, și-a apropiat fotoliul de locul în care ședeam și s-a așezat.

— E frumos, nu-i așa? Callas. Nu mai există nimeni ca ea. A trecut printr-o pregătire extrem de riguroasă într-o tehnică interpretativă care n-a fost deloc la modă vreme de zeci de ani. Auzi cât de limpede e vocea ei? Cele mai multe interprete bel canto din ultimul secol au fost pregătite de *castrati*, chiar dacă nu mai existau decât foarte puțini.

Nu mai auzisem niciodată până atunci cuvântul *castrati*. Mi-a observat confuzia și mi-a explicat că erau cântăreți bărbați castrați înainte de pubertate, pentru a le conserva intacte vocile frumoase. Femeilor nu li se permitea să cânte în biserici, prin urmare, în secolul al XVIII-lea, *castrati* erau adesea singurii pe care-i puteai auzi, mulți dintre ei fiind vânduți de către părinții lor săraci școlilor de muzică, în speranța că băieții lor vor deveni bogați și celebri. Mi-a explicat că, prin castrare, era stopată producerea de testosteron; lipsa acestui hormon le menținea oasele moi, așa încât erau adesea înalți, cu o cutie toracică mare. Capacitatea lor respiratorie era uriașă. Puteau ține o notă pe intervale foarte lungi, atingând tonuri considerate imposibil de atins de vocea umană.

— Ei dădeau voce îngerilor, a zis el, după un hohot de râs, provocat de expresia oripilată de pe chipul meu. Acesta a fost actul al doilea, mi-a explicat Paul, punând din nou aria. E opera perfectă pentru un începător. Îți place, nu-i așa?

Zâmbetul i-a cuprins întreaga față, în clipa în care am încuviințat, iar el mi-a explicat că Cio-Cio San e Butterfly, care așteaptă întoarcerea soțului ei, un ofițer de marină american, la trei ani după căsătoria lor. Butterfly își imaginează o reuniune glorioasă, fără să știe că soțul ei s-a căsătorit între

timp cu o altă femeie. Opera culminează cu o Butterfly înnebunită de durere, care-și pune capăt zilelor.

Paul m-a învățat despre operă, începând cu producțiile ușoare, Donizetti, Rossini, Bellini, trecând apoi la Verdi și Wagner. Se sustrăgea hoardelor de oameni tolăniți pe canapele și acoperiți cu blănuri, pentru a se retrage în camera lui, unde asculta muzică, bea whisky și fuma opiu. Mă alăturam lui uneori, asemenea unei eleve silitoare. Acela era sanctuarul lui. Care a devenit și sanctuarul meu.

Sunt atât de pierdută în amintiri; pensula a trasat o dâră strălucitoare pe podea, după ce am scăpat-o din mână, nu aud soneria, iar deodată Tally e în bucătărie, cu ochii holbați de frică.

— O, slavă *Domnului!*

Își lipește mâinile de piept, probabil pentru a împiedica atacul de cord care ar fi putut sau nu să survină.

— Credeam c-o să te găsesc prăbușită pe podea.

Sunt norocoasă, atât de norocoasă, pentru că am o fiică iubitoare, care locuiește la numai câteva străzi distanță. De când a murit tatăl ei, și-a făcut griji inutile pentru mine, insistând să-i dau o cheie de la casă și să vorbim zi de zi.

— Draga mea, știi că-ți faci griji pentru mine, dar sunt bine. Eram concentrată asupra picturii.

Îi urmăresc privirea ațintită asupra pensulei roșii de pe podea și mă aplec s-o ridic.

— Ești sigură că te simți bine?

Mă privește cu suspiciune, cu părul ei roșcat, la fel ca al tatălui ei, cu șuvițe cărunte la tâmple.

Îmi surprind chipul în masca metalică a cuptorului încastat în perete. Am albit complet. Sperasem mereu că părul meu va deveni argintiu, de un gri metalic, ceva impunător sau

dramatic, dar se albise, iar eu am acceptat asta, știind că ne dorim întotdeauna ceea ce nu putem avea.

Uneori, când chiar obținem ceea ce ne dorim, ne dăm seama că, de fapt, nici nu ne doream lucrurile respective.

— Mamă?

Ridic privirea, gata să mă strecor din nou în vizuina amintirilor.

— Pot să urc în pod? Cred că e acolo un scaun care s-ar potrivi perfect în camera lui Lizzy. A scos tot ce era din copilărie, iar acum vrea baldachin și luminițe.

Își dă ochii peste cap, gândindu-se la dorințele prostești ale nepoatei mele.

— Îți amintești scaunul gri care stătea în biroul tatei din vechea casă? Aș putea să-l iau eu?

— Sigur că da.

Telefonul lui Tally sună. Privește ecranul și oftează.

— E totul ok?

Îmi fac griji pentru fiica mea. Mereu mi-am făcut. E o fată bună, o fată blândă, o fată care și-a petrecut întreaga viață gândindu-se la ceilalți. Nu l-am plăcut niciodată prea mult pe soțul ei. Era un tip mai curând... șters. Cel puțin așa am crezut. Niciunul dintre noi nu și-a închipuit că-și făcea de cap cu secretara.

Tally a aflat abia în clipa în care a dat peste un teanc de bonuri, în sertarul biroului lui de acasă. Și nu erau doar bonuri vechi, ci și note de plată făcute în mod regulat la restaurante precum The Ivy, Hakkasan, Ottolenghi. Toate, restaurante la care Tally nu fusese niciodată.

Alan ar fi putut scăpa basma curată, dacă n-ar fi fost vorba decât despre bonuri și note de plată de la restaurante de fițe. Dar erau și foarte multe facturi achitate către

hoteluri scumpe. Când ar fi trebuit să fie plecat într-o călătorie de afaceri la Birmingham, el fusese, de fapt, la Whatley Manor, în Costwolds.

Mai erau și bonuri care dovedeau achiziționarea de produse Gucci, Chloe și Chanel. Ceea ce probabil a fost cel mai rău dintre toate. Iubita mea Tally nu e câtuși de puțin interesată de haine. Dacă vrea să se răsfete, își va cumpăra una dintre rochiile lipsite de formă, dar minunat de confortabile de la Toast și o va asorta cu o pereche de saboți de grădină. Nu-i pasă. E o artistă deosebit de talentată (îmi place să cred că a luat o mică parte din acest talent de la mama ei), care nu și-a atins însă niciodată întregul potențial, deoarece a descoperit că lucrul care-i plăcea cel mai mult în lumea asta, mult mai mult decât pictatul cât e ziua de lungă, era să fie mamă și soție.

A făcut totul pentru Alan. A clădit o casă frumoasă, plină de cărți și tablouri, de canapele comode, acoperite de perne moi, care te îmbiau să-ți scoți pantofii și să te cuibărești în ele, imediat ce intrai în casă. Gătea mâncăruri delicioase seară de seară, iar spre final, când el muncea mereu până noaptea târziu, îi lăsa cina în frigider, obosită să-l mai aștepte, în timp ce privea limbile ceasului trecând de miezul nopții.

Bonurile, facturile și notele de plată spuneau povestea unui bărbat obsedat de o femeie care avea jumătate din vârsta lui. Cât de obositor, ne-am gândit eu și soțul meu, să te transformi într-un asemenea clișeu. Sigur că am fost îngrețoșați; toată lumea a fost, dar eu, dacă ar fi să fiu cinstită până la capăt, am fost și puțin impresionată. Cine ar fi crezut că Alan e în stare de așa ceva? Alan, care era atât de tăcut, atât de detașat de Tally, de arta ei, de pasiunile ei; Alan, care nu părea interesat decât de munca de la bancă; Alan, care nu mergea

decât rareori la operă, în special atunci când instituția la care lucra îi pune la dispoziție un loc la lojă și când superiorul lui avea să fie și el acolo.

Iubita mea Tally ar fi meritat mai mult. La șase săptămâni după ce s-a mutat cu Mandy, ea și-a găsit un tip mai tânăr și mai interesant. Alan a încercat să se întoarcă acasă cu coada între picioare, dar – slavă Domnului – Tally l-a refuzat. A fost singura dată când m-am bucurat s-o aud spunând nu. De obicei spune nu când își pierde bucuria de a trăi; e mulțumită, zice ea, să stea acasă, să modeleze în sera transformată în atelier și să asculte Radio 4.

Tally scrie un mesaj pe telefon.

— Iartă-mă, mamă. O fată de la cursul meu de artă încearcă să mă convingă să merg cu ei la Ibiza. Îi tot spun că nu pot, dar nu acceptă refuzul.

— Draga mea, dar de ce nu te duci? Ibiza? Soare? Prieteni? Trebuie.

— Mamă. Știi că nu-mi place deloc să călătoresc. Uită-te la pielea mea. E de ajuns să mă uit la soarele mediteranean și mă transform într-un pistrui uriaș. Pe lângă asta, Ibiza? Arăt eu a femeie de douăzeci de ani? Nu mă interesează câtuși de puțin să dansez cât e noaptea de lungă și să mă îndop cu substanțe.

O, Dumnezeule, îmi spun. Dacă ar ști cât de distractiv poate fi să faci asta.

— Refuz *categoric*, spune în cele din urmă, iar eu nu mai insist.

E suficient de matură încât să ia singură decizii. Și-a dedicat celorlalți o mare parte din viață – soțului ei, copiilor ei – și nu-mi doresc decât să-și ia viața în propriile mâini și să profite de ea. Dar n-are nici cea mai vagă idee despre ce nu are nici cea mai vagă idee. Ibiza este exact locul în care ar trebui

să fie. Iar dacă asta presupune să dansezi toată noaptea și să te îndopi cu droguri, cu atât mai bine. Dar am împins-o deja mult prea mult de la spate și știu că trebuie să-mi țin gura.

— Bine. Urcăm în pod?

Intrăm în hol, iar Tally trage sfoara și coboară scara. Insistă ca eu să urc prima, ca să mă poată prinde, în cazul în care cad. Verific fiecare treaptă cu piciorul, înainte de a-mi lăsa greutatea pe ea. Sunt destul de mândră de mine, de nou descoperita mea agilitate, în timp ce mă îndrept de spinare și aprind lumina în pod.

— Doamne, zice Tally, venind în urma mea și dând cu ochii de teancurile de obiecte care se înalță până la tavan, de mobilă, de lucrurile pe care uitasem că le depozitasem aici. Aici sus mai e stivuită o întregă casă. Cum naiba ați reușit să cărați totul până sus?

— Nu noi, firma care s-a ocupat de mutare.

Dau la o parte un scaun, ascunzându-mi propria surpriză, deoarece nici eu nu-mi dădusem seama cât de multe lucruri fuseseră aduse aici.

Întreg podul e înțesat, până sus, la căpriori, cu mobilă și tot felul de obiecte colecționate de-a lungul anilor, dintre care multe nu-și găsesc locul în această casă drăguță, dar mică, în stil georgian, pe care am cumpărat-o pe la mijlocul anilor 1990, după ce Tally a plecat în cele din urmă de acasă și și-a amenajat propriul loc. Îmi plăcuse foarte mult aici, în casa aceasta cu acoperiș plat și tencuială albă, din mijlocul cartierului Hampstead. Îmi plac ferestrele mari, de la podea și până la tavan, și felul în care lumina soarelui inundă salonul. Îmi plac podelele bucătăriei, acoperite de gresie în culori palide, iar nuanțele de gri și maro îmi mângâie sufletul.

Dar cel mai mult îmi place simplitatea. Cu toate astea, când soțul meu se afla în spital, mi-am dat seama că mintea

mea zbura pentru prima dată într-o altă direcție. La lămpi de alamă și la piețe pline de mirodenii colorate. La papuci cu talpă moale, care îți învăluie piciorul ca mătasea, papuci care îmi păstrau picioarele calde pe podelele din mozaic de piatră, reci, indiferent de temperatura de afară.

Tally e mirată de tot ceea ce vede în pod – măsuțe de scris în stil victorian, pe care și le amintește din copilărie, canapele care ar arăta minunat în biroul ei. Găsește o cutie goală și începe să pună în ea tot felul de decorațiuni, întrebându-mă încontinuu dacă le poate lua, dar eu abia dacă aud ce spune.

Nici măcar nu-mi dădusem seama cât de multe lucruri adunaserăm de-a lungul timpului. Măsuțe, scaune, tablourile din primul apartament pe care-l cumpăraserăm, la întoarcerea din luna de miere, umerase întregi pline cu haine pe care nu le-am mai purtat de ani întregi.

Observ o cutie plină cu cărți broșate. Doamne Dumnezeule. De ce s-o fi aflând astea aici? Simt cum mă traversează un fior de groază și mă gândesc la toate lucrurile inutile pe care le conțin aceste cutii, lucruri pe care ar fi trebuit să le donez sau să le arunc în urmă cu foarte mulți ani.

Răsfoiesc câteva dintre cărți și observ că mi-am făcut notițe pe marginile paginilor. Acestea sunt fragile și îngălbenite, iar pe copertele lor, titlurile sunt în franceză și engleză. Uitasem că pe vremuri citeam în franceză, că a existat o perioadă în care o vorbeam cu aceeași ușurință cu care vorbeam engleza.

Truman Capote, *Cu sânge rece. Valea păpușilor*, de Jacqueline Susann și *Aventurile* lui Harold Robbins. Îmi aduc aminte că am cumpărat *Valea păpușilor* de la Better Books. Luasem autobuzul până la Charing Cross, nerăbdătoare să vizitez librăria, știind că Allen Ginsberg susținuse sesiuni de lectură acolo,

dorindu-mi să iau parte la ceva extraordinar, ceva mult mai mareț decât trecutul meu plictisitor din Dorset. Am cumpărat *Reality Sandwiches*, volumul lui Ginsberg, dar nu l-am citit, deși pretindeam că o făcusem. Mergeam la petreceri și le spuneam tuturor cât de fantastic era, deși nu citisem decât „Love Poem on Theme by Whitman”, cel mai erotic text pe care-l citisem vreodată. Vedeam cum creșteam în ochii oamenilor, în timp ce le explicam într-o doară poemul, ca și cum aș fi fost tipa boemă care încercam cu disperare să fiu.

Faptul că eram capabilă să reproduc versuri întregi din Ginsberg mă făcea să mă simt inteligentă și mondenă. Nu mărturiseam și că-mi cumpărasem *Valea păpușilor* în drum spre casă, care era mult mai pe gustul meu. M-am cuibărit în patul din camera noastră micuță de cămin și am asimilat cu sufletul la gură comportamentul lui Neely O’Hara, fermecată de strălucirea vieții descrise în paginile cărții, sperând că viața mea plictisitoare din trecut – viața de vânzătoare, care își împarte camera minusculă cu alte fete – se va transforma cumva într-o existență plină de strălucire, evenimente fascinante și bărbați frumoși. Voiam ca lumea mea să cuprindă mai mult decât o slujbă de vânzătoare în West End, mai mult decât camera din căminul pentru femei necăsătorite de pe strada Gower.

Voiam *mai mult*.

— Ce e acolo?

Tally se apropie de mine și se uită la carte.

— Uuuh, zice, cutremurându-se. Cred că nici măcar un centru de caritate n-ar accepta așa ceva. Toate sunt îngălbenite.

Tresare în clipa în care arunc volumul înapoi în teanc.

Simt cutiile înaintea de a le vedea, ca și cum m-ar atrage printr-un fir invizibil. Sunt așezate undeva în colțul cel mai

îndepărtat al podului și, chiar dacă mi-am petrecut întreaga viață încercând să nu mă gândesc la ele, cu siguranță nu e o coincidență faptul că am auzit Madama Butterfly în dimineața aceasta. E un semn pe care mi-l trimite universul, îmi spun, chiar dacă nu m-am mai gândit de zeci de ani la semnele trimise de univers. Nu de când am plecat din Maroc, îmi dau seama acum.

O văd, o cutie învelită în două straturi de folie. O rog pe Tally să-mi dea o cheie și încep să tai cu vârful ei banda adezivă înfășurată în jur. O deschidem împreună.

Comorile mele din Maroc.

Clatin din cap, în timp ce scot o scrumieră de lut și o întorc pe spate, unde văd cuvintele „Hotel Mamounia, Marrakech” imprimate pe margini.

Scrumierele, mă gândesc. Erau pretutindeni pe vremuri. Aveam scrumiere de cristal, de porțelan, scrumiere pe fiecare masă. Ce ciudat, toată lumea fuma pe vremea aceea. În avioane, în trenuri, în automobile. În emisiunile de televiziune. În birouri. În baie. În pat. Din clipa în care ne trezeam și până când mergeam seara la culcare, sau, așa cum se întâmpla cel mai adesea, ne lăsam învăluiți într-o stare de beatitudine, țigările ardeau încet între degetele noastre. De multe ori se întâmpla să ne trezim urlând, când focul ne ajungea la degete.

Îmi aduc aminte noaptea în care am luat scrumiera asta. Toată gașca noastră era adunată la hotelul La Mamounia, la un pahar. Bill Willis era și el acolo, tolănit și atât de frumos, cu părul lui negru și ochii verzi, un adevărat cuceritor, în jacheta strâmtă de catifea, cu o eșarfă înfășurată în jurul gâtului și cu o pereche de ochelari mari, Square Saint Laurent – un dar de la Yves, desigur –, care nu-i cădeau

niciodată de pe nas, chiar dacă în bar era atât de întuneric, încât abia mai puteai vedea pe cineva.

Bill mă plăcea, slavă Domnului. Putea fi foarte rău cu cei pe care nu-i plăcea. Eram frumoasă pe atunci, iar lui Bill îi plăceau lucrurile frumoase. Toată gașca, fără excepție, era adunată la un pahar, la hotelul La Mamounia. Era deja beat criță, binedispus, sau poate că de vină era cocaina pe care tocmai o prizase la baie. A observat că îmi plăcea scrumiera.

— *Chérie?*

Își păstrase accentul de Memphis, chiar și când vorbea în franceză.

— Dacă vrei scrumiera, vei avea scrumiera.

Și a îndesat-o imediat în buzunar. Barmanul ne privea, dar cine ar fi putut să i se opună lui Bill Willis, unul dintre cei mai mari designeri ai tuturor timpurilor?

— Ce Dumnezeu e asta? întrebă Tally, iar vocea ei mă readuce în prezent, în timp ce ia obiectul de lut din mâinile mele și-l întoarce pe toate părțile. E o scrumieră? Tu ai fumate?

E oripilată, iar eu râd. O, dacă ar ști ea.

Tally mă ajută să scot celelalte obiecte din cutie, toate lucrurile pe care le trimisesem la Londra când m-am mutat acolo, îmbătată de frumusețe și strălucire, dorindu-mi, intenționând să recreez magia în clipa în care și dacă mă voi întoarce vreodată acasă, gândindu-mă că aș putea transforma orice loc într-o fărâmbă de Maroc.

Dar n-am despachetat niciodată cutiile acelea.

Toate obiectele pentru a căror expediere cheltuisem o avere – lămpile de alamă care luminau standurile din Djemaa El Fna în timpul nopții, cu lumânările dinăuntru, care aruncau umbre pe pânza întinsă de-a lungul lor.

Amintirile mă copleșesc, în vreme ce scoatem împreună tot felul de obiecte din cutii, iar Tally se miră de frumusețea lor. Nu spun nimic, prea ocupată să-mi amintesc unde eram când am cumpărat fiecare lucru în parte, să-mi aduc aminte ce anume a însemnat la momentul respectiv.

Și covorul pe care îl întinde acum Tally? Îmi aduc aminte că am fost absorbită într-o mică prăvălie din *souk*, cu un pahar mititel de ceai de mentă în mână, pe când încercam să explic că nu vreau să cumpăr niciun covor. Înainte de a fi apucat să-mi termin ceaiul, doi băieți ieșiseră deja din spațele prăvăliei. Zâmbeau, cărând covorul pe care-l admirasem mai devreme, dar nu pentru că aș fi vrut să-l cumpăr, ci pentru că voiam să fiu politicoasă și nu știusese ce să spun, în clipa în care prăvăliașul mă întrebese ce părere am. Fără știrea mea, în timp ce sorbeam din ceai și mă minunam de căldura și ospitalitatea pe care acest comerciant cumsecade i-o arăta unei fete englezoaice, covorul era ambalat în hârtie maro și legat cu sfoară, iar vânzătorul m-a informat că îl vor transporta ei, pentru a face lucrurile mai simple pentru mine. Fiind o fată bine crescută, n-am avut de ales și a trebuit să-l cumpăr. Nu știam pe atunci că îmi ceruse o sumă enormă. Nu știam că trebuia să te tocmești. Ideea de a oferi mai puțin decât mi se cerea mă făcea să intru în pământ de rușine.

Tally continuă să scoată lucruri din cutie.

— Sunt minunate, mamă! Atât de colorate! Nu te reprezintă deloc!

Sunt perne cu broderie bogată, caftane de catifea lungi până la glezne, cu tivuri brodate și mâneci despicate, papuci din cea mai fină piele, împreună cu o parte din hainele cumpărate de la Londra. Tally oftează, în timp ce studiază hainele.

— Mamă! Habar nu aveam că ascunzi atâtea comori aici. O, Doamne! Uită-te la asta! Asta e Biba! Și Ossie Clark! Probabil că valorează o avere. Aș purta caftanele astea chiar acum.

Scutură unul, desfăcându-l, și amândouă privim caftanul minuscul, știind că nu o va cuprinde niciodată pe frumoasa mea Tally. În tinerețe fusesem numai piele și os, asemenea tuturor tinerelor din anii 1960, grație unei diete pe bază de iaurt, fiindcă, după ce m-am mutat la Londra, mi-am dat seama că trebuie să scap de grăsimea de țărăncuță, dacă îmi doream să am vreo șansă de a fi descoperită de cineva, acesta fiind singurul motiv pentru care fetele se mutau la Londra, în speranța că vor deveni bogate și celebre, că vreun agent își va opri Rolls-Royce-ul pe King's Road, va coborî și le va spune că aveau să fie următoarele Twiggy, Jean Shrimpton sau noua Celia Hammond.

— Mamă?

Tally ține într-o mână o cutie din lemn de satin, iar în cealaltă, un teanc de scrisori, cu o expresie încruntată pe chip.

— Mamă? Cine naiba e T?

Îmi întinde scrisorile, în timp ce sângele îmi zvâcnește în obraji, iar inima îmi bate cu putere în piept. Asta e o poveste pe care nu-mi doream s-o revizitez. De-asta au rămas toate cutiile astea în pod, nedesfăcute. Inima mi se strânge, în vreme ce-mi aduc aminte de ochii ei strălucitori, de mâinile și picioarele ei mici. Îmi aduc aminte de felul în care mă făcea să mă simt și îmi dau seama că fiecare fibră a trupului meu vibrează.

Îmi e dor de tine în fiecare secundă a fiecărui minut al fiecărei zile. Tânjesc să mă întorc la Londra, să te revăd. Te iubesc. T.

— O, draga mea, zic eu, privind-mi mâna dreaptă cuprinsă de tremur, pe inelarul căreia stă inelul în formă de șarpe cu ochi de rubin, pe care nu l-am mai dat jos de cincizeci de ani și pe care fiicelor mele le plăcea să-l atingă atunci când erau mici, inelul care ascunde o poveste pe care n-am spus-o nimănui niciodată.

Privesc în gol, întrebându-mă dacă a sosit vremea să revizitez trecutul, dacă a venit timpul să mă iert, să depășesc vinovăția și durerea pe care le-am cărat cu mine toți acești ani.

— O, Tally. Sunt atât de multe lucruri pe care nu le știi.